

وحید عظیم‌نیا

دبیر گروه اقتصادی

مردم یک‌بار دیگر نشان دادند در روزگار خطر و بحران، حساب وطن را از حساب سیاست‌بازی‌های روزمره جدا می‌کنند؛ ایستادند، بی‌توقع و نجیب، در صفِ دفاع از خاک و هویت و اعتبار این سرزمین. اجازه ندادند دشمنان در کوچه‌پس‌کوچه‌های ناامیدی نفوذ کنند، نا‌شان را در خون ملت بزنند و با شایعه و جنگ روانی، ستون‌های امید را در این خانه‌کهن بلرزانند. حالا که باز اثبات شد صاحبان اصلی این خانه کیستند، نوبت دولت است که از این پشتوانه بی‌مثال مردمی، قدر دانی کند. وقت آن است که آستین‌ها را برای حل دردهای واقعی مردم بالا بزنند؛ مردمی که سهم‌شان از حوادث بزرگ، صبوری بوده است و از سیاستمداران، تدبیر می‌خواهند، نه شعار.

در روزهایی که آرامش نسبی در جبهه امنیت و سیاست برقرار است، سنگینی باری که تورم، گرانی و بی‌انضباطی بازار بر دوش خانواده‌ها گذاشته، مجال نفس کشیدن را گرفته است. مردم این‌بار هم حساب خود را از عده‌ای فرص‌طلب جدا کردند؛ کسانی که زیر پرچم دشمن در فضای مجازی و رسانه‌های رنگارنگ، رمزنه سقوط و فروپاشی سر دادند، اما این سنگین را دولت باید سبک کند. در روزهایی که مردم در میدان‌های نبرد نرم و سخت، شب را صبح می‌کردند، عده‌ای از شرکت‌ها و نهادهای گویبی «فرصت» را برای سودجویی مناسب دیدند؛ شرکت مخابرات در گوشه‌ای تعرفه جدید می‌چسباند، تاکسی‌های اینترنتی در بی‌وجهی به قوانین، مسیر کوتاه را چندبرابر نرخ مصوب می‌فروشد، قیمت بلیت قطار در فضای نجومی سیر می‌کند، شکر و روغن، همان کالاهای اساسی که نان سفره مردم هستند، هر روز با بهانه‌ای جدید ناپای می‌شوند یا قیمت‌شان سقف تازه‌ای فتح می‌کند. گویا ماجرای افزایش نرخ خدمات و کالاها، بختکی شده است که هربار سر از گوشه‌ای تازه بیرون می‌آورد و خیال رهاکردن ندارد. در دکانا آنکه بخش بزرگی از این گرانی‌ها ریشه در سوءتدبیر یا راه‌شدگی بازار دارد، نه در تحریم و تهدید خارجی. وقتی نهادهای نظارتی با اکراه یا تأخیر وارد میدان می‌شوند، سفره مردم میدان آزمایش سودجویانی می‌شود که منافع‌شان را فراتر از وطن می‌دانند.

در این میان زرمزه‌هایی هم از زبان برخی مدعیان سیاست‌ورزی به گوش می‌رسد؛ حریف از استیضاح و عدم کفایت سیاسی و سناریوهای می‌زند که در بهترین حالت، آب به آسیاب دشمن می‌ریزد. بی‌گمان نقد منصفانه حق همه است و کسی منکر نظارت نیست، اما کشاندن کشور به سمتی که دشمن قیل‌تر برای آن برنامه داشت و شکست خورد، نه عقلانی است و نه جانب مردم را گرفتار. در بحبوحه یک جنگ اقتصادی و امنیتی، دولت را فرسوده کردن، فقط بهانه‌ای برای فرصت‌طلبان داخلی و خارجی است. امروز وقت درگیری‌های سلیقه‌ای نیست.

مطالبه عمومی روشن است؛ دولت باید با قدرت وضعیت اقتصادی را خارج از قاعده‌های کلیشه‌ای و عوام‌فریبانه، سامان دهد. مردم ثابت کرده‌اند اگر در جایی پای وطن در میان باشد، حتی با جیب‌های خالی و دل‌های پر، پشت کشورشان را خالی نمی‌کنند، اما این وفاداری تا کی باید گروگان بی‌تدبیری بماند؟ دولت اگر هوشمند باشد، باید این سرمایه اجتماعی را در میدان اقتصاد و معیشت هم خرج کند. وقت آن است که مسئولان اقتصادی، از وزارتخانه‌های صمت و نیرو تا سازمان برنامه و بودجه، از بانک مرکزی تا گمرک، هر کدام سهم واقعی خود را در حل این بحران بکار کنند. هیچ بهانه‌ای پذیرفتنی نیست. مردم گناه ناکارآمدی و رانت و امضاهای طلایی را نباید بر دوش بکشند.

نان و شکر و روغن و تلفن و اینترنت، اسباب و لوازم معیشت هستند، همان‌ها که افزایش قیمت‌شان حتی اگر اندک باشد، آثار روانی‌شان به تورم عمومی چندبرابر خواهد بود. دولت باید شجاعت ایستادن در برابر گران‌فروشی‌های آشکار را داشته باشد؛ قطع دست دلال‌های زنجیره‌ای تا مؤاخذه مدیرانی که نرخ‌سازی‌های بی‌منطق را توجیه می‌کنند. همان قدر که موشک و پهپاد از امنیت این خاک دفاع می‌کنند، نظارت قاطع و تصمیم‌گیری موقع اقتصادی، ضامن آرامش سفره‌هاست. مردم جنگ را برده‌اند، بگذارد معیشت را هم ببرند. امروز صدای مردم از هر کوچه و بازار یک جمله است: «دولت باید کاری کند». این مطالبه نه یک شعار است، نه یک تهدید سیاسی، حقیقتی است که اگر نادیده گرفته شود، سرمایه اجتماعی را در بلندمدت می‌تراشد. دولت نباید سنگر اقتصادی را رها کند و نباید اجازه دهد بخش‌خصلت بی‌ضابطه، در پناه خلأ نظارت، برای مردم نرخ بسازد. شرکت‌های شبه‌دولتی و انحصارگران بزرگ، سال‌هاست در سینه این ملت، زخم انباشته‌اند. اگر این دولت نمی‌خواهد سرنوشتش شبیه برخی تجربه‌های تلخ قبلی شود، باید این زخم‌ها را درمان کند.

هیچ مسئولی در برابر این مردم نمی‌تواند بی‌پاسخ باشد، حتی اگر پیمانکار یا مدیر یک شرکت خصوصی باشد که با رانت و مجوز دولتی نفس می‌کشد، پاسخگوی افزایش قیمت و احتکار کالای اساسی است. دولت باید تکلیف شرکت‌هایی را که از بحران نرزدان می‌سازند، روشن کند. باید دست مافیاهای از حلقه تأمین کالاهای اساسی کوتاه کند. باید امنیت بازار را مثل امنیت مرزها جدی بگیرد. اگر بازاری به دست واسطه‌ها افتاد، خود دولت مقصر اول است. همه می‌دانند منابع محدود است، اما محدودیت منابع، مجوز بی‌تدبیری نیست. همین منابع محدود اگر با انضباط و عدالت توزیع شود، از تورم افسار گسیخته، گران‌فروشی و چندقیمتی‌بودن جلوگیری می‌کند. دولت اگر دغدغه رفع مشکلات مردم را دارد، باید جسارت بستن مسیرهای هدررفت منابع را هم داشته باشد. مردم اگر حقیقت را بدانند، اگر ببینند دولت واقعاً تلاش می‌کند، تحمل می‌کنند، همراهی می‌کنند، حتی ایثار می‌کنند، اما اگر ببینند مدیران اقتصادی سرگرم بازی‌های آماری هستند و پاسخگویی را فراموش کرده‌اند، هیچ لشکر رسانه‌ای نمی‌تواند مردم را آرام کند. صداقت بزرگ‌ترین سرمایه دولت است. مردم در میدان خطر این سرمایه را خرج کردند، دولت هم باید در میدان عمل نشان دهد قدر این پشتوانه را می‌داند.

در ماه‌های پیش‌رو، دولت در برابر آزمونی دشوار اما روشن قرار دارد؛ انتخاب میان منافع عده‌ای خاص و رفاه عمومی مردم. دیگر بهانه‌ای برای مماشات با شبکه‌های انحصار و سودجویی وجود ندارد. مردم در سخت‌ترین شرایط پای امنیت کشور ایستاده‌اند و حالا حق دارند از دولت بخواهند که با همان عزم، ریشه بی‌عدالتی و گران‌فروشی را بخشکاند. این‌بار نباید فرصت‌طلبان با بحران، قیمت بسازند و بار اضافه بر دوش خانواده‌ها بگذارند. دولت باید نشان دهد که رضایت کوتاه‌مدت گروه‌های فشار اقتصادی را بر منافع درازمدت ملت ترجیح نمی‌دهد. اگر قرار باشد مردم در پیچ‌وخم بازار رها شوند، فرقی نمی‌کند فشار دشمن از مرزها وارد شود یا از انحصار کالا و خدمات. مردم با دست‌های خالی بارها نشان داده‌اند ستون این سرزمین هستند، حالا نوبت دولت است که سهم خود را در تأمین نان و آرامش ایفا کند. زمان آزمون وعده‌ها گذشته است. باید با تصمیم‌گیری شفاف، نظارت جدی و شجاعت در برخورد با سودجویان، نشان داد اقتصاد کشور میدان رانت‌خواری نیست. مردم منتظر اقدام واقعی هستند، نه تکرار شعار و عدد. این بار، تنها عمل است که می‌ماند.

بسیاری از کشورها سال‌ها از فرایند تصمیم‌گیری جهانی کنار گذاشته شدند و بریکس که کشورهای عضو آن اکنون بیش از نیمی از جمعیت جهان و حدود ۴۰ درصد از تولید اقتصاد جهانی را در اختیار دارند، امکان آن را فراهم کرده که صدای این کشورها را تقویت کند. حالا هم‌مان با افزایش سرعت ورود بازیگران تازه‌نفس به بریکس و تهدیدهای تجاری ترامپ و سراسیمگی دلار فرصتی فراهم شده است کشورهای عضو، پاسخی عملی به بی‌عدالتی‌های ساختاری نظم بین‌الملل بدهند و نظمی تازه و غیرغربی در جهان ایجاد کنند. این اتحاد چگونه امکان‌پذیر می‌شود؟ از آبان ۱۴۰۳ که سران کشورهای عضو بریکس در کاران روسیه گرد هم آمدند تا هم اکنون که هفدهمین اجلاس سران بریکس در برزیل در حال برگزاری است، حدود هشت ماه می‌گذرد اما تحولات جهانی به اندازه‌ای در این زمان با سرعت پیش رفته که سیاست‌های اعضا رادستخوش تغییرات جدی‌تری کرده است. کشورهای اعضای بریکس حالا بیش از هر زمان دیگر به دنبال آن هستند تا نقش سیاسی پررنگ‌تری برای این ائتلاف و تبدیل آن به وزنه‌ای در برابر نفوذ آمریکا باشند. با توجه به دو نقطه تنش اصلی در جغرافیای نظم جهانی یکی در مرزهای روسیه و اوکراین و دیگری میان ایران و رژیم صهیونیستی بدیهی است اجلاس اخیر بریکس از این برخورد‌های ژئوپلیتیکی تأثیر بگیرد. کشورهای بریکس از ابتدا به دنبال آن بوده‌اند که با محوریت شرق و جنوب جهانی نظمی غیرغربی را در جهان ایجاد کنند؛ موضوعی که رئیس‌جمهور برزیل نیز در افتتاحیه اجلاس اخیر بر آن تأکید داشت. لوئیس ایناسیو لولا داسیلوا، رئیس‌جمهور برزیل یک‌شنبه ۱۹ تیر در سخنرانی خود در نشست تجاری بریکس هشدار داد که کشور‌های نوظهور باید در اصلاح نهادهای کلیدی جهانی مانند شورای امنیت سازمان ملل متحد و صندوق بین‌المللی پول، نقش پیش‌برنده‌ای ایفا کنند. به باور وی این نهادهای دیگر نماینده واقعی نظم نوین جهانی نیستند و باید جایش بیشتری برای مشارکت کشورهای جنوب جهانی قائل شوند.

■ **ورود بازیگران تازه‌نفس به بریکس**
بر اساس اعلامیه گروه بریکس، ۱۰ کشور از مناطق مختلف جهان به عنوان اعضای شریک رسمی به این گروه پیوسته‌اند. فهرست کامل اعضای جدید بریکس به عنوان کشورهای شریک شامل بلاروس، بولیوی،

قرقستان، کوبا، اندونزی، نیجریه، مالزی، تایلند، ویتنام، اوگاندا و ازبکستان است. شتاب بریکس در پذیرش اعضای جدید و توسعه جغرافیایی زمینه‌ساز آن شده است تا قدرت درون بریکس بازاریابی شود. کارشناسان تأکید دارند که ورود اعضای جدید به بلوک بریکس باعث افزایش وزنه این گروه در سطح جهانی می‌شود و با این روند جهان به سمت یک نظم چندقطبی حرکت می‌کند. با این حال وجود برخی ملاحظات سیاسی و موضع‌گیری‌های محافظه‌کارانه برخی اعضا در قبال جریانات مهم بین‌المللی ارائه چهره‌ای یکپارچه از بریکس را بیش از هر زمان دیگر ضروری ساخته است. این مهم با حضور پررنگ‌تر اعضای بریکس به خصوص چین و روسیه بیشتر امکان‌پذیر می‌شود. در حال حاضر چین از نقش محوری در سازوکار بریکس برخوردار است. چین نه تنها موتور اقتصادی بریکس است بلکه قادر است در شکل‌دهی به تصمیمات مهم و کلیدی نقش

تعیین‌کننده‌ای ایفا کند.

■ تقابل ترامپ با اعضای بریکس

اقتصاد جهانی ماه‌هاست تحت تأثیر سیاست‌های تعرفه‌ای ترامپ قرار دارد و همین مسئله عامل تحت شدیدترین تحریم‌های ظالمانه آمریکا قرار دارد. به دنبال همین سیاست‌های تجاری، دلار آمریکا به کاهش ارزش دلار شده است. در حال حاضر هند از کارشناسان تأکید دارند که ورود اعضای جدید به بلوک بریکس باعث افزایش وزنه این گروه در سطح جهانی می‌شود و با این روند جهان به سمت یک نظم چندقطبی حرکت می‌کند. با این حال وجود ۲۶ درصدی را مطرح کرده است. آمریکا برای آفریقای جنوبی نیز تعرفه ۱۲ درصدی وضع کرده است. در سوی دیگر برزیل و روسیه قرار دارند. این دو کشور نیز به رغم اینکه روابط تجاری چندان وسیعی با ایالات‌متحده ندارند اما از تبع تعرفه ترامپ در امان نمانده‌اند و مشمول تعرفه ۱۰ درصدی که شامل همه کالاهای پایه وارداتی به امریکاست، شده‌اند. دیگر اعضای بریکس شامل مصر، اتیوپی، اندونزی، عربستان سعودی و امارات متحده عربی نیز از شمشیر

تعرفه‌ای حداقل ۱۰ درصدی ترامپ در امان نمانده‌اند. همچنین ایران و روسیه هم به عنوان دو عضو بریکس تعرفه‌ای ترامپ قرار دارد و همین مسئله عامل تحت شدیدترین تحریم‌های ظالمانه آمریکا قرار دارد. به دنبال همین سیاست‌های تجاری، دلار آمریکا به متزلزل‌ترین دوران خود سقوط کرده است. بر اساس آخرین گزارش‌ها دلار آمریکا برای نخستین بار از سال ۱۹۷۳ تاکنون، بدترین عملکرد خود را در شش ماه نخست سال جاری بر جا گذاشته و سیاست‌های اقتصادی رئیس‌جمهور آمریکا، سرمایه‌گذاران سراسر جهان را بر آن داشته است دارای‌های دلاری خود را به سرعت بفروشند.

■ راهی برای ایجاد موازنه قدرت

در چنین شرایطی که آینده روابط اقتصادی امریکا با اعضای بریکس مبهم شده است، وزرای دارای کشورهای عضو بریکس در نشست اخیر خود خواستار اصلاحات در صندوق بین‌المللی پول، با هدف راهی برای ایجاد موازنه قدرت در اقتصاد جهانی هستند.

شوک شرقی بریکس به اقتصاد غرب

ناراضیتی از جنگ تعرفه‌ای ترامپ و پذیرش اعضای جدید فرصتی برای ایجاد نظمی غیرغربی در جهان است

همچنین چین به عنوان دومین اقتصاد بزرگ جهان بر این باور است که چارچوب همکاری فراگیر بریکس، به ویژه برای کشورهای جنوب جهانی، پاسخی عملی به بی‌عدالتی‌های ساختاری نظم بین‌الملل است. ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهور روسیه نیز در سخنرانی این اجلاس که به صورت غیر حضوری بود، گفت که تسویه حساب‌ها با ارزهای ملی میان کشورهای عضو بریکس به طور پیوسته در حال افزایش است و تأکید کرد که استفاده از ارزهای ملی در تجارت بین کشورهای این گروه، به طور پیوسته صعودی است. در سال ۲۰۲۴، سهم روبل روسیه به همراه ارزهای کشورهای دوست، ۹۰ درصد از تسویه حساب‌های روسیه با سایر کشورهای بریکس را تشکیل داد. رئیس‌جمهور روسیه گفت: برای بهره‌برداری کامل از فرصت‌های نوظهور، همکاری مضاعف بین کشورهای عضو این بلوک ضروری است. وی خاطر نشان کرد: اول و مهم‌تر از همه، زمینه‌هایی مانند فناوری، توسعه کارآمد منابع، لجستیک، بیمه، تجارت و امور مالی است و همچنین ضروری خواهد بود که استفاده از ارزهای ملی در تسویه حساب‌های متقابل بیشتر گسترش یابد.

لاوروف، وزیر خارجه روسیه نیز طی اظهاراتی بریکس را موتور اصلی نظم اقتصادی جهانی دانست و گفت: شوک اقتصادی بریکس متشکل از کشورهای در حال توسعه در پی ایجاد یک ساختار

«اثبات‌تر» برای اقتصادی جهانی است. وی اظهار داشت: چندقطبی بودن، یک انتخاب نیست بلکه واقعیتی عینی است که جایگزین مدل نولیبرال منسوخ‌شده‌ای می‌شود که عملاً بر پایه رویه‌های نواستعماری بنا شده است. وزیر خارجه روسیه در ادامه تصریح کرد که اعتماد به دلار آمریکا «به عنوان ابزار پرداختی که پیش‌تر قابل اتکا بود، تضعیف شده است» و امروزه کشورهای در حال توسعه بیش از آنکه برای توسعه خود سرمایه‌گذاری کنند، هزینه‌های مربوط به بدهی خود را می‌پردازند. کارشناسان ایفای نقش سیاسی پررنگ‌تر برای شکل‌دهی به یک اتحاد جهانی را راهکار مهم تقویت بریکس عنوان می‌کنند. در این میان حضور کشورمان در این اجلاس نیز می‌تواند نقطه اتکایی برای چانه‌زنی مؤثر در اجلاس در راستای تقویت موضع ایران در مسیر عبور از سدهای تحریمی و تقویت مناسبات اقتصادی با شرقی باشد.

دلار و طلا در سراسیمگی نزول

طلای دست دوم که معمولاً برای خریدهای خرد و سرمایه‌گذاری‌های کوتاه‌مدت ترجیح داده می‌شود، عقب‌نشینی کرده و به حدود ۷۰ میلیون ریال رسیده است. بازار ایران مستقیم از نرخ دلار تأثیر می‌گیرد و وقتی دلار با عقب‌نشینی سفته‌بازان واقت انتظارات تورمی نزولی نشود، بازار فلزات گرانبه‌ها هم به ناچار در مسیر اصلاح می‌افتد. این در حالی است که قیمت جهانی اونس سلیمانیه حدود ۸۸۶ هزار ریال است، این یعنی بازارهای منطقه‌ای هم از تب افزایش نرخ افتاده‌اند.

در این میان، دلار توافقی که کانال صادرات و عرضه ارز نیمه‌رسمی است، در محدوده ۸۸۶ هزار ریال نوسان می‌کند که نسبت به روزهای قبل حدود ۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. این افت‌ها پیامی روشن دارد: التهاب خرید هیجانی کاهش یافته، خریداران احتیاط می‌کنند و بازار بار دیگر به سازوکار طبیعی عرضه و تقاضا نزدیک می‌شود.

دلار صرافی ملی هم که به عنوان شاخص رسمی تلقی می‌شود، حوالی ۷۰۷ هزار ریال خریداری می‌شود که تغییر چندانی نسبت به روز گذشته نداشته است. همین حفظ فاصله میان دلار رسمی و آزاد نشان می‌دهد سیاستگذار ارزی همچنان برای کنترل بازار آماده است و در حال مدیریت شکاف قیمتی با ابزارهای بانک مرکزی است.

در سمت دیگر بازار، یعنی بازار طلا، نمودار قیمت‌ها هم‌زمان با افت دلار، روندی نزولی را تجربه کرده است. طلای ۱۸ عیار ۷۵۰ که همیشه نقطه مرجع اصلی برای طلافروشان و مردم عادی است، با حدود ۲ میلیون تومان کاهش در هر گرم، حالا در کانال ۷۱ میلیون ریالی قرار گرفته است، این یعنی افتی بیش از ۴ درصد در یک روز که برای بازار طلا عددی چشمگیر محسوب می‌شود. طلای ۲۴ عیار هم دست کم همین میزان کاهش را تجربه کرده و در حدود ۹۵ میلیون ریال در هر گرم تثبیت شده است، حتی

۱۲ بازار

پس از هفته‌ها التهاب و نوسان‌های سنگین در بازار ارز و طلا، حالا به نظر می‌رسد هر دو بازار کمی رنگ آرامش به خود گرفته‌اند. دلار که تا چند روز پیش در بازار آزاد تا حوالی ۹۲ هزار تومان هم پیش رفته بود، حالا قدم‌به‌قدم عقب‌نشینی کرده و وارد کانال ۸۰ هزار تومان شده است. در همین حال، تابلوهای بازار طلا هم از افت معنادار قیمت‌ها خبر می‌دهند و اینکه این بازار همپای کاهش نرخ ارز در حال اصلاح است.

نگاهی به آخرین داده‌ها نشان می‌دهد دلار شرکتی با نرخ تقریبی ۹۰۲ هزار ریال در حال معامله است، حتی دلار در بازارهای مرزی مثل هرات و سلیمانیه که همیشه آینه رفتار بازار غیررسمی‌اند، کاهش قابل توجهی را ثبت کرده است. دلار هرات حوالی ۸۷۹ هزار ریال و دلار سلیمانیه حدود ۸۸۶ هزار ریال است، این یعنی بازارهای منطقه‌ای هم از تب افزایش نرخ افتاده‌اند.

در این میان، دلار توافقی که کانال صادرات و عرضه ارز نیمه‌رسمی است، در محدوده ۸۸۶ هزار ریال نوسان می‌کند که نسبت به روزهای قبل حدود ۳ درصد کاهش نشان می‌دهد. این افت‌ها پیامی روشن دارد: التهاب خرید هیجانی کاهش یافته، خریداران احتیاط می‌کنند و بازار بار دیگر به سازوکار طبیعی عرضه و تقاضا نزدیک می‌شود.

دلار صرافی ملی هم که به عنوان شاخص رسمی تلقی می‌شود، حوالی ۷۰۷ هزار ریال خریداری می‌شود که تغییر چندانی نسبت به روز گذشته نداشته است. همین حفظ فاصله میان دلار رسمی و آزاد نشان می‌دهد سیاستگذار ارزی همچنان برای کنترل بازار آماده است و در حال مدیریت شکاف قیمتی با ابزارهای بانک مرکزی است.

در سمت دیگر بازار، یعنی بازار طلا، نمودار قیمت‌ها هم‌زمان با افت دلار، روندی نزولی را تجربه کرده است. طلای ۱۸ عیار ۷۵۰ که همیشه نقطه مرجع اصلی برای طلافروشان و مردم عادی است، با حدود ۲ میلیون تومان کاهش در هر گرم، حالا در کانال ۷۱ میلیون ریالی قرار گرفته است، این یعنی افتی بیش از ۴ درصد در یک روز که برای بازار طلا عددی چشمگیر محسوب می‌شود. طلای ۲۴ عیار هم دست کم همین میزان کاهش را تجربه کرده و در حدود ۹۵ میلیون ریال در هر گرم تثبیت شده است، حتی

سیم پوز، یک ارتباط پایدار

سیم‌کارتی جدید به نام شخص (پذیرنده) جهت اتصال پایانه‌های

سیار به شبکه PSP بدون استفاده و وابستگی به اینترنت